

Małgorzata Osobińska

Stół klasycystyczny z dekoracją "w typie Maggioliniego"

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 25, 368-370

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAŁGORZATA OSOBIŃSKA

STÓŁ KLASYCYSTYCZNY Z DEKORACJĄ
„W TYPIE MAGGIOLINIEGO”

Il. 1. Stół w typie Maggioliniego

Stół klasycystyczny z dekoracją „w typie Maggioliniego”

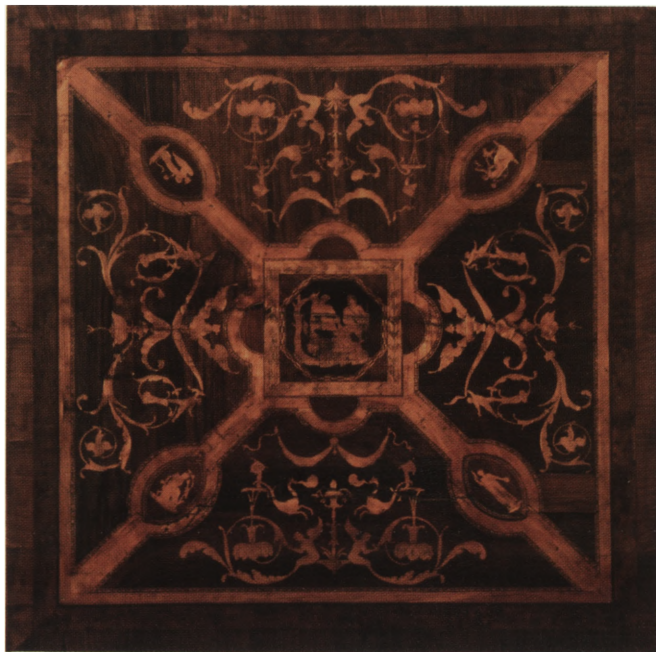
Włochy, Lombardia(?), Mediolan(?)

XVIII/XIX w.

Drewno sosnowe, topolowe, fornirowane: fornir jaworowy, orzechowy, bukszpan(?),
drewno różane(?), czeczotka orzecha(?), intarsja; konstrukcja oskrzyniowa

Wym.: 76,5x87,5x87,5 cm

MNKi/R/2636

Il. 2. Błat stołu

Klasycyistyczny stół o prostej formie i smukłych proporcjach, z kwadratowym blatem opartym na czterech graniastych, zbieżnych nogach. Błat wzmacnia oskrzynienie (nieco węższe) z prostokątną szufladką i zaakcentowanymi narożnymi kostkami.

Dekorację mebla stanowią pasy forniru i intersjowana kompozycja rozmieszczona wewnątrz kwadratowej ramy. Z narożników ramy biegną dośrodkowo cztery pasy z soczewkowymi medalionami, połączone z kwadratowym polem o półkoliście wybruszonych bokach. Pole to stanowi tło dla kwadratowej ramy otaczającej ośmioboczny medalion ze sceną figuralną w centrum.

W medalionach bocznych przedstawione zostały postacie mitologiczne: kobieta trzymająca kołczan z Amorkiem u swych stóp (Afrodyta), stojąca kobieta z włócznią i tarczą (Atena), siedzący mężczyzna (Herakles?), uskrzydłona kobieta (Nemezis), natomiast w medalionie głównym: dwie stojące, zwrócone ku sobie męskie postacie – półnagi młodzieniec oraz mężczyzna z brodą na tle drzew. Ponadto motywy dekoracyjne (ornament kandelabrowy, w formie świecznika i wić akantowa w symetrycznym układzie z elementami groteski) pokrywają trapezowe pola na blacie oraz części oskrzynienia, kostki i nogi stolika.

Zarówno układ dekoracji: przenikające się figury kwadratu i koła, symetria, rytmika powtarzających się elementów, jak i tematyka: przedstawienia mitologiczne, ornament groteskowy stanowią spójną całość z klasycyistyczną formą stolika.

Interesującym, lecz złożonym zagadnieniem jest program ikonograficzny dekoracji.

Temat sceny głównej (niejednoznaczny) może wiązać się z postacią Chejrona, legendarnego Centaura, nauczyciela i wychowawcy wielu greckich herosów, m.in. Achillesa, Heraklesa, Eneasza. Młodzieńcem w takim wypadku mógłby być jeden z jego wychowanków, np. Achilles, którego edukacja była często podejmowanym

tematem w sztuce. Postacie w bocznych medalionach można by wówczas uznać za personifikacje antycznych cnót, jak: mądrość, odwaga, sprawiedliwość, wiara w przeznaczenie, panowanie nad żądzami.

Warto również zwrócić uwagę na technikę intarsji, którą wykonano dekorację stolika. Wskazuje ona bowiem na podobieństwa z klasycystycznymi meblami lombardzkimi.

Najwybitniejszym ebenistą tego czasu działającym w Mediolanie, stolicy Lombardii był Giuseppe Maggiolini (1738-1814), stojący na czele pracowni trzydziestu rzemieślników. Po jego śmierci pracownię przejął i prowadził do 1834 roku. jego syn Carlo Francisco, a potem tegoż wspólnik Cherubino Mezzananza, który kontynuował tradycje intarsji „w typie Maggioliniego” aż do 1866 roku.

Meble Maggioliniego pozbawione dekoracji rzeźbiarskich, zdobione wyłącznie intarsją z różnorodnych egzotycznych gatunków drewna (nawet do 86 gatunków), powstawały wg wzorów największych artystów działających w Mediolanie w 2. poł XVIII wieku. (Andrei Apianiego, Giuseppe Levatiego, Gioconda Albertoliego). Były to najczęściej meble na szkielecie z jodły lub topoli o dużych, płaskich, fornirowanych powierzchniach dających możliwość swobodnego komponowania. W ich dekoracji wykorzystywano motywy kartuszy, medaliony ze scenami figuralnymi oplecione wicią akantową, natomiast kontrast barw uzyskiwano stosując naprzemiennie drewno lokalne i egzotyczne np. palisander, bukszpan, drewno różane.

Meble Maggioliniego niezwykle cenione również poza granicami Lombardii, (pracownia realizowała zamówienia m.in. z dworów austriackiego i polskiego – króla Stanisława Augusta Poniatowskiego) były inspiracją dla późniejszych meblarzy, w tym najprawdopodobniej, także dla twórcy prezentowanego stolika.

M. Osobińska

LITERATURA:

I. Grzeluk, *Słownik terminologiczny mebli*, Warszawa 1998

Le meuble dans le monde, red. H. Hayward, Paris 1967

Meble XVIII wieku, opr. A. Disertorti, M. Griffo, A. Griseri, A.M. Necchi Disertori, A. Ponte, Warszawa 1996

Meble XIX wieku, opr. A.B. Sassone, E. Cozzi, M. Griffo, A. Ponte, G.S. Sciolla, Warszawa 1998

J. Setkowicz, *Zarys historii mebla. Od czasów starożytnych do końca XIX wieku*, Warszawa - Kraków, 1969

S. Yates, *An Encyclopedia of tables*, London 1989